

Jan Kochanowski (1530–1584)

Jeden z najwybitniejszych poetów polskich. Zwiedził Włochy i Francję, poznawał kulturę ówczesnej Europy, nawiązywał kontakty z wieloma wybitnymi myślicielami swoich czasów.

Herb Korwin Kochanowskiego

1. W wieku kilkunastu lat został żakiem Akademii Krakowskiej. Jako student wydziału Artium w ramach zajęć z gramatyki, retoryki i dialektyki odbył kurs łaciny i literatury łacińskiej oraz wprowadzenie do filozofii. Uzupełnieniem tych zajęć były arytmetyka, geometria, muzyka i astronomia.

Kochanowski studiował także w Padwie oraz w Królewcu.

Renesansowy uniwersytet, rycina z XV w.

2. Po powrocie do kraju rozpoczął karierę dworską. Związał się z możnymi rodami magnackimi (m.in. Firlejów, Tarnowskich), a także z biskupem krakowskim Filipem Padniewskim. Otrzymał również zaszczytny tytuł **królewskiego sekretarza** na dworze ostatniego z Jagiellonów – Zygmunta Augusta.

Piotr Dyamentowski, *Szczątki starego dworu w Czarnolesiu*, ok. 1872

3. Po ślubie z Dorotą Podlódowską osiadł w Czarnolesie i intensywnie pracował twórczo. Miał sześć córek (dwie z nich – Urszula i Hanna – zmarły w dzieciństwie), a także jednego syna, który urodził się już po nagłej śmierci poety, ale nie przeżył okresu niemowlęctwa.

Władysław Łuszczkiewicz, *Jan Kochanowski z Urszulką*, XIX w.

4. Po śmierci Kochanowskiego Marcin Bielski zanotował w swojej kronice, że odszedł **poeta taki polski, jaki w Polsce jeszcze nie był, ani się takiego drugiego spodziewać można.**

Renesans (odrodzenie)

Epoka w dziejach kultury europejskiej, której rozkwit przypada na XV i XVI wiek. W Rzeczypospolitej jest to czas rozkwitu kulturalnego określanego mianem **złotego wieku**. Akademia Krakowska przeżywa czasy swojej świetności, studia podejmuje tam m.in. **Mikołaj Kopernik**.

Mecenas

Mecenas to opiekun artystów, który popiera rozwój literatury i sztuki, wspiera finansowo twórców. Najważniejszym mecenasem Kochanowskiego był podkanclerzy Piotr Myszkowski. Dzięki jego pomocy poeta otrzymał m.in. probostwa w Poznaniu i Zwoleniu, z których mógł czerpać dochody, mimo iż nie był duchownym.

Humanizm

Humanizm był jednym z głównych prądów intelektualnych odrodzenia – podkreślał godność i wartość człowieka, możliwości ludzkiego rozumu. Hasłem **humanistów** stał się aforyzm rzymskiego komediopisarza Terencjusza: *Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce.*

Akademia Krakowska

szyjka z progami

główka z kołkami do naciągania strun

Lutnia – dawny instrument strunowy szarpany, wywodzący się z czasów starożytnych, rozpowszechniony w okresie renesansu; stał się jednym z symboli poezji i poetyckiego natchnienia.

wypukłe pudło rezonansowe w kształcie migdału